



Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.194/2023/6.

A felperes:

felperes neve (felperes székhelye)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Kis András Krisztián ügyvéd (jogi képviselő címe)

Az alperes:

alperes neve Zrt. (alperes székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Farnas József ügyvéd (jogi képviselő címe)

A per tárgya:

Használati díj megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Gyulai Törvényszék 5.G.20.033/2023/13/II.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

A felperes, 5.G.20.033/2023/14., 16.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja és a felperest terhelő elsőfokú perköltség fizetési kötelezettség összegét 4 445 000 (négymillió-négyszáznegyvenötezer) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A peres felek másodfokú eljárási költségeiket maguk viselik.

A le nem rótt 493 572 (négy száz kilencvenháromezer-ötszázhetvenkettő) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

INDOKOLÁS

A tényállás

[1] A közműves ivóvízellátás, szennyvízelvezetés és -tisztítás, tűzvíz biztosítása ellátására - ami a 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 13. § (1) bekezdés 21. pontja szerint kötelezően ellátandó önkormányzati feladat - a felek között 2013. május 30-án bérleti-üzemeltetési szerződés jött létre.

[2] A szerződés az Alapelvek fejezetben a következőket fogalmazta meg:

[3] 1. A víziközmű-vagyon a helyi önkormányzat korlátozottan forgalomképes törzsvagyona, a közösségi érdek szerinti hasznosítása és megóvása a törvényben meghatározott érdek

[4] 2. A Vksztv. alapján az önkormányzat köteles és jogosult gondoskodni a víziközmű-szolgáltatásokról.

[5] 3. A víziközmű-szolgáltató a víziközmű-rendszer teljes kapacitásáig terjedően fogadja a rácsatlakozni kívánókat, szolgáltatja az ivóvizet, összegyűjti, tisztítja és elvezeti a szennyvizet.

[6] 4. A szerződésben nem szabályozott esetekben a Vksztv. 1. § (1) bekezdésében foglalt alapelvek irányadók a (2) bekezdésben írt sorrend betartása mellett.

[7] A szerződés tárgya a felperesi önkormányzat tulajdonában álló víziközmű-rendszerek alperes általi üzemeltetése, ideértve a közműves ivóvízellátást, tűzvízbiztosítást, közműves szennyvízelvezetést és -tisztítást. A víziközmű-rendszer átadáskori vagyonértékelését a szerződés 1. számú melléklete tartalmazza.

[8] A felek rendelkezése szerint a szerződés a hivatal neve (a továbbiakban: Hivatal) jóváhagyó határozatának jogerőre emelkedését követő napon, de nem hamarabb, mint 2013. augusztus 1-jén lép hatályba. A szerződés 8. pontja tartalmazta a víziközmű üzemeltetésével kapcsolatos szakmai, személyi, környezetvédelmi követelményeket.

[9] A szerződés 8.5. pontja a víziközmű-üzemeltetés pénzügyi feltételeiről rendelkezett. Eszerint a felperes bérleti díjra jogosult, mely megegyezik a vízdíj és szennyvízdíj Ft/m³-ben meghatározott fajlagos összegével, ill. a felhasználói számlákban kiszámlázott víz- és szennyvízmennyiség szorzatával. A bérleti díj évente két részletben esedékes. Nem lehet magasabb a MEKH által elismert és a miniszter által megállapított szolgáltatási díjban foglalt mértéknél, és nem okozhatja a tevékenység veszteségességét.

[10] A szerződést a Hivatal a 2075/2013. számú határozatával jóváhagyta.

[11] A szerződést a felek 2015-ben módosították (a továbbiakban: 1. számú módosítás). A módosító okiratban utaltak egyrészt a szerződéskötés óta megvalósult beruházásokra, amelyeket a szerződés hatálya alá kívántak helyezni, továbbá a tevékenységet meghatározó jogszabályok, különösen a Vksztv. és a Rendelet, valamint az államháztartás számvitelét érintő jogszabályok módosulására. Ennek megfelelően a szerződésben részletesen meghatározták az annak tárgyát képező új vagyonelemeket és a hatálya alól kikerülő elemeket egyaránt.

[12] A 1. számú módosítás 2.6. pontja a szerződés 8.8.5. pontját a 7-9. alpontokkal egészítette ki. Eszerint az alperes a felperesnek 2015. július 24-étől használati díj fizetésére köteles; annak mértékét 2016. január 1-től a Hivatal elnöke rendeletben állapítja meg.

[13] A bérleti-üzemeltetési szerződés a bérleti díjat csak 2013-ra és 2014-re állapította meg 1 Ft/m³-ben. Rögzítették, hogy ha eltérően szabályozza a díjakat a hivatal neve (MEKH) elnöke, akkor a szerződést módosítják. Ilyen rendelkezést a törvényi kötelezettség ellenére a MEKH nem adott ki. Ennek megfelelően az alperes továbbra is a 2013-ra és 2014-es átmeneti időszakra megállapított díjat fizeti.

[14] A felperes víziközmű-vagyonából a vízágazat értéke 2020. február 27-én 427 654 807 forint, a szennyvízágazaté 3 450 270 437 forint. Mindszent város 2015-ben elkészült új közmű beruházását 3 milliárd forintértéken aktiválták, a régi víz- és szennyvízvezeték 407 millió forintos értékével szemben az újnak az összértéke 3 864 000 000 forint. Az alperes annak ellenére elzárkózik a magasabb használati díj megfizetésétől, hogy a használt közművagyon értéke nyilvánvalóan jelentősen emelkedett a beruházások következtében.

[15] Az ország más területein a szolgáltatók különböző mértékben és különböző elvek mentén alakították ki a fizetett használati díjat. Így van olyan módszer, amely az árbevétel meghatározott arányában, van, amely a szolgáltatott víz- és szennyvízmennyiség meghatározott arányában, és olyan is, ahol a realizált értékcsökkenés mértékével egyenlően állapították meg a használati díjat.

A felperes keresete kérelem és az alperes ellenkérelme

[17] A felperes 2023. február 24. napján benyújtott keresetében kérte, kötelezze a bíróság az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2015-től 2022-ig összesen 235 846 848 forintot;

[18] Állapítsa meg a bíróság, hogy a felek között 2013. május 30-án létrejött bérleti-üzemeltetési szerződés alapján az alperes által fizetendő bérleti díj összege 2023. február 24-étől évi 30 000 000 forint.

[19] Perköltségét a keresetlevélhez csatolt megállapodás alapján 4 858 468 forintban számította fel, valamint az ügyvéd által megfizetett, indokolt készkiadásokban.

[20] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Perköltségét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján 6 169 660 forintban számította fel.

[21] Az alperes a bíróság felhívására 7. sorszám alatt, 8 oldal terjedelemben részletes jogi érvelést tartalmazó ellenkérelmet terjesztett elő, melyhez perköltség felszámításként arra rendszeresített költségjegyzék nyomtatványt csatolt. Ebben részletesen levezette az IM rendelet 3. § (2) bekezdés a), b) és c) pontjai alkalmazásával kiszámított és áfával növelt ügyvédi munkadíjat, melyet perköltségként igényelt. A felperes válasziratára 11. sorszám alatt, 2 oldal terjedelemben további előkészítő iratot nyújtott be. A bíróság a perben 2023. október 30. napján tartott másfél órás időtartamban perfelvételi tárgyalást, melynek lezárását követően átért az érdemi tárgyalásra, majd pedig azt berekesztette, és kihirdette a külön íven szövegezett ítéletet.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[22] Az elsőfokú bíróság ítéletével felperes keresetét elutasította, a felperes személyes illetékmentességére tekintettel megállapította, hogy a le nem rótt 1 500 000 forint eljárási illeték az állam terhén marad. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 6 169 660 forint perköltséget. A bíróság ítéletének indokolásából kitűnik, hogy a felperes keresetét jogalap hiányában utasította el, ezért a további szakértői bizonyítást mellőzte, tekintve, hogy jogkérdésben kellett állást foglalni. A perköltséget a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a felperesnek kell alperes irányába megtérítenie, mely jogi képvisellel összefüggésben felmerült költség.

A felperes fellebbezése

[23] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben kizárólag a perköltség fizetésre kötelezését sérelmezte és kérte, hogy az alperes javára fizetendő perköltség összegét az ítéltábla – az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával – 500 000 forintra mérsékelje a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (továbbiakban: IM rendelet) 2. § (2) bekezdés alkalmazásával. Álláspontja szerint a megbízó ügyfél és a megbízott ügyvéd között létrejött megbízási szerződésben szereplő megbízási díj nem terhelhető át korlátlanul a pervesztes félre, figyelembe kell venni az ügy bonyolultságát, terjedelmét, a ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységet. E körben kérte még figyelembe venni, hogy az alperes a per során két beadványt terjesztett elő, és egyetlen tárgyaláson kellett a jogi képviselőnek megjelenie. A bíróság bizonyítást nem fogadosított, ezzel kapcsolatos tevékenységet az alperesi képviselőnek nem kellett kifejtene. Mindezek alapján a 6 169 660 forint összegű ügyvédi munkadíj perköltségként való felszámítása a felperes álláspontja szerint túlzott, annak mérséklése indokolt.

[24] Az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte a részére megállapított perköltség változatlanul hagyásával. Alperes felhívta a figyelmet, hogy az IM rendelet 3. § (2) bekezdés a), b), c) pontjai alkalmazásával került sor jogi képviselője munkadíjának kiszámítására. A per során ezt a költségfelszámítást a felperes nem kifogásolta. A költségigényt megalapozza, hogy a per eljárás során speciális jogszabályi rendelkezéseket kellett értelmezni, ismertetni, a pertárgyérték pedig negyedmilliárd forintos nagyságrendű volt. Az alperes jogi képviselőjének a nem szokványos jogterület szabályozási joganyagát teljes mértékben át kellett tekintenie. Ez mélyreható, időigényes felkészülést jelentett. Emellett az ügy kapcsán olyan jogi és közgazdasági szempontokat is elemezni kellett, melyek feltárásához komplex, többreű szaktudás kellett. Mindezen többlet tevékenység és szaktudás miatt, figyelemmel az ügy hathatós ellátására, indokolt a költségfelszámításban megjelölt díjazás nagyságrendje.

[25] A felperes további észrevételében eseti bírósági döntéseket idézett, melyek a ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló ügyvédi munkadíj meghatározásokat találtak indokoltnak. Alkotmánybírósági határozatból idézve kiemelte, az ügyvédi megbízási megállapodásban rögzített megbízási díj teljes egészében nem feltétlenül hárítható át a pervesztes félre. Mindezek alapján fenntartotta a megjelölt mértékű perköltség mérséklés iránti fellebbezési kérelmét.

Az ítéltábla döntésének indokai

[26] A fellebbezés részben alapos.

[27] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés Pp. 371. § (1) és (2) bekezdésében megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[28] A felperes fellebbezésében kizárólag az elsőfokú bíróság végzésének a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését támadta, mely eljárási szabályon, a Pp. 80. §, valamint a 83. § (1) bekezdésén alapul, erre figyelemmel a másodfokú döntés érdemét eljárási kérdés adja. Az ítéltábla a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti eljárásjogi felülbírálat keretében a fellebbezés indokait figyelembe véve azt vizsgálta, hogy van-e helye az elsőfokú ítélettel megállapított, felperes által fizetendő perköltség leszállításának, vagy az alperes által érvényesíteni kívánt ügyvédi munkadíj reális összegűnek tekinthető.

[29] Megvizsgálva az alperes perköltség felszámításának módját, az ítéltábla megállapította, hogy az az IM rendelet 3. § (2) bekezdés a), b), c) pontjainak alkalmazásával történt. E tekintetben tehát nem helytálló a fellebbezési hivatkozás azon jogalapja, hogy az IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján kéri az ügyvédi munkadíj perköltségkénti felszámításának mérséklését. E hivatkozást a Pp. 110. § (3) bekezdés alkalmazásával tartalma szerint az ítéltábla akként értelmezte, hogy az IM rendelet 3. § (6) bekezdésén alapul a felperes perköltség mérséklési igénye. Az említett jogszabályi rendelkezés szerint olyan indokolt esetben mérsékelheti a munkadíj összegét a bíróság, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. Az alperes költségjegyzékéből megállapítható, hogy az alperes az említett jogszabályi rendelkezések által lehetővé tett pontos számítással jelölte meg a jelentős összegű pertárgyértékre alapított költségigényét, és bejelentette, hogy áfa körbe tartozik, ezért további 27%-os mértékű áfával is növelte a felszámított összeget.

[30] A bírói gyakorlat az ügyvédi munkadíj megállapítás szempontjai között figyelembe veszi, hogy ha magas a pertárgyérték, mivel ez magasabb ügyvédi felelősséggel jár. Ezt a pernyertes fél részére megállapítandó munkadíjban értékelni kell (BDT2019. 3965 számú eseti döntés IV. pont, BH1995. 300 számon közzétett eseti döntés).

[31] Az, hogy a magas pertárgyérték magasabb ügyvédi felelősséggel jár és ennek az ügyvédi munkadíjban is kifejezésre kell jutnia, nem vezethet azonban oda, hogy önmagában a pertárgyérték alapján a kifejtett ügyvédi tevékenység figyelmen kívül hagyásával állapítson meg irreálisan magas perköltségfizetési kötelezettséget a pervesztes fél terhére a bíróság. A mérlegelés során figyelembe kell venni, hogy a jogi képviselő a perben ténylegesen milyen mennyiségű és színvonalú munkát végzett. Jelen esetben helytálló az az alperesi hivatkozás, hogy speciális jogterülethez tartozó jogszabályok alkalmazására került sor, mely közgazdasági ismereteket is igényelt. A színvonalas jogi érvelést tartalmazó alperesi beadvány alapján a bíróság is arra a jogkövetkeztetésre jutott, hogy a felperes keresete jogalap hiányában alaptalan. Nem hagyható ugyanakkor figyelmen kívül, hogy az alperes két beadványt csatolt és csak egyetlen egy tárgyaláson kellett a jogi képviselőjének megjelennie. Maga a pervitel tehát nem volt sem idő-, sem pedig munkaigényes, a jogkérdés körében eldönthető volt a perbeli jogvita, melyben a bíróság kétségtelenül az alperesi álláspontot fogadta el, ezért indokolt a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a felperes perköltségben való marasztalása.

[32] Ennek felszámított mértékét a kifejtett ügyvédi tevékenység alapján azonban az ítéltábla álláspontja szerint, mérlegelve az említett szempontokat, az IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján indokolt volt mérsékelni. Az ítéltábla a ténylegesen elvégzett ügyvédi

tevékenységgel arányban állónak 3 500 000 forint összegű ügyvédi munkadíjat talált reálisnak, melyet áfával növelt összegben 4 445 000 forint erejéig kell a pervesztes felperesnek alperes javára megtérítenie.

[33] Az ítéltábla ennek megfelelően az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részeit nem érintve, a megfellebbezett rendelkezését a Pp. 383. § (2) bekezdés alkalmazásával megváltoztatta.

[34] A fellebbezés csak részben vezetett eredményre, ezért felek a másodfokú eljárási költségeiket maguk viselik [Pp. 83. § (2) bekezdés].

[35] A le nem rótt fellebbezési illeték a fellebbező felperest megillető személyes illetékmentességre tekintettel az állam terhén marad [Pp. 102. § (6) bekezdés]. Az ítéltábla álláspontja szerint ugyanis a perköltség összegének megítélése olyan szabad bírói mérlegeléstől függött, melyből adódóan a másodfokú eljárásban még részbeni pervesztesség sem állapítható meg az alperes esetében, így rá még részben sem terhelhető a fellebbezési illeték.

[36] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376 § (3) bekezdés b) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Szeged, 2024. február 7.

Dr. Hámori Attila s.k.
a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.
előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.
táblabíró